

WBPSC MSRE (P)

**Previous Year Paper
2021**

2021
BENGALI

Time Allowed — 1½ Hours

Full Marks — 150

If the questions attempted are in excess of the prescribed number, only the questions attempted first up to the prescribed number shall be valued and the remaining ones ignored.

The figures in the margin indicate marks for each question.

1. নীচের গদ্যাংশটির মূল বক্তব্য নিজের ভাষায় সংক্ষেপে লিখুন : 40
 এক বৃদ্ধ কৃষকের সম্বন্ধে একটি সুন্দর গল্প আছে। তাহার মৃত্যুকাল উপস্থিত দেখিয়া সে তাহার অলস পুত্রদের একটি গোপনীয় কথা বলিয়া যাইবার জন্য তাহার শয্যার পার্শ্বে ডাকিয়া বলিল— “পুত্রগণ! আমি যে শস্যক্ষেত্রটি তোমাদের জন্য রাখিয়া যাইতেছি, তাহাতে প্রচুর গুপ্তধন আছে।”— এই কথাগুলি বলা শেষ হইলে বৃদ্ধের প্রায় শ্বাসরোধ হইয়া আসিল। তাহার পুত্ররা সমস্তরে বলিয়া উঠিল— “শস্যক্ষেত্রের কোন্ স্থানে উহা আছে?” বৃদ্ধ বলিল— “খুঁড়িলেই সেই গুপ্তধন পাইবে।” এই কথা বলা শেষ হইবামাত্র শ্বাসরোধ হইয়া বৃদ্ধের মৃত্যু হইল। গুপ্তধন ক্ষেত্রের ঠিক কোনখানে আছে, তাহা আর তাহার পুত্ররা জানিতে পারিল না। পিতার মৃত্যুর পর পুত্ররা সমস্ত শস্যক্ষেত্রটি খুঁড়িয়া ফেলিল; কিন্তু কোথাও কোনো গুপ্তধন মিলিল না। তবে খোঁড়াখুঁড়ির ফলে সেই বৎসর ঐ ক্ষেত্রটিতে প্রচুর ফসল ফলিল। ইহাই সেই পিতৃকথিত গুপ্তধন!
2. বাংলায় অনুবাদ করুন : 20+20=40
 (a) Many in the world earn money, but not all know how to use it properly. Deshbandhu Chittaranjan Das made a good use of his immense earnings with his own hands. He thought that the people, in general, had a share in the money, he earned. He loved secret charity. If anybody praised him for this, he felt rather ashamed and sorry too. He was the help of the helpless and friend of the distressed, and considered himself fortunate if he could give anything to anyone.
 (b) When Rahamat had come to Calcutta from Afganistan, he had brought with him the impression of his little daughter Rabeya's palm on a piece of paper. He always carried it with him. While hawking dried fruit delicacies little baby Mini had once given him a five rupee note. This note he preserved with his daughter's piece of paper. He carried them both to the jail. There he could often get those treasures from the jailor and have a look at them. He could not forget his daughter Rabeya or little Mini, either.
3. আপনার অঞ্চলে করোনা অতিমারী প্রতিরোধে যেসব ব্যবস্থা গ্রহণ করা হয়েছে, তাদের বিষয়ে একটি প্রতিবেদন নিজস্ব ভাষায় রচনা করুন। 40
 অথবা,
 ‘সমাজে সাহিত্যের প্রভাব’— সম্পর্কে আপনার অভিমত একটি প্রতিবেদন আকারে লিখুন। (প্রয়োজন-অনুসারে নিজ নাম, ঠিকানার পরিবর্তে ক, খ, গ ইত্যাদি লিখুন।)
4. (a) অশুদ্ধি সংশোধন করুন : 10
 ইন্দজিৎ, মধুসূদন, ব্যাথা, বিপথজনক, বসুন্ধারা।
 (b) এককথায় প্রকাশ করুন : 10
 যার পিতা-মাতা নেই, যে কানে শুনেতে পায় না, যার কোনো সম্বল নেই, যে অসত্য কথা বলে, যে পথ হারিয়েছে।
 (c) নিম্নলিখিত প্রবাদ-প্রবচনের সাহায্যে সার্থক বাক্য রচনা করুন : 10
 ভিজে বেড়াল, ডুমুরের ফুল, নাচতে না জানলে উঠোন বাঁকা, ঢাকের বাঁয়া, এক মাঘে শীত যায় না।

1. निम्नलिखित अवतरण का संक्षिप्त रूप लिखिए :

40

दुःख की श्रेणी में प्रवृत्ति के विचार से करुणा का उल्टा क्रोध है। क्रोध जिसके प्रति उत्पन्न होता है उसकी हानि की चेष्टा की जाति है। करुणा जिसके प्रति उत्पन्न होती है उसकी भलाई का उद्योग किया जाता है। किसी पर प्रसन्न होकर भी लोग उसकी भलाई करते हैं। इस प्रकार पात्र की भलाई की उत्तेजना दुःख और आनन्द - दोनों की श्रेणियों में रखी गयी है। आनन्द की श्रेणी में ऐसा कोई शुद्ध मनोविकार नहीं है जो पात्र की हानि की उत्तेजना करे, पर दुःख की श्रेणी में ऐसा मनोविकार है जो पात्र की भलाई की उत्तेजना करता है। लोभ से, जिसे मैंने आनन्द की श्रेणी में रखा है, चाहे कभी-कभी और व्यक्तियों या वस्तुओं को हानि पहुँच जाय पर जिसे जिस व्यक्ति या वस्तु का लोभ होगा, उसकी हानि वह कभी न करेगा। लोभी महमुद ने सोमनाथ को तोड़ा; पर भीतर से जो जवाहरात निकले, उनको खुब संभालकर रखा। नूरजहाँ के रूप के लोभी जहाँगीर ने शेर अफगन को मरवाया पर नूरजहाँ को बड़े चैन से रखा।

मनुष्य ज्यों ही समाज में प्रवेश करता है, उसके सुख और दुःख का बहुत-सा अंश दूसरे की क्रिया या अवस्था पर अबलम्बित हो जाता है और उसके मनोविकारों के प्रवाह तथा जीवन के विस्तार के लिए अधिक क्षेत्र हो जाता है। वह दूसरों के दुःख से दुखी और दूसरों के सुख से सुखी होने लगता है। दूसरे के दुःख से दुखी होने का नियम बहुत व्यापक है और दूसरों के सुख से सुखी होने का नियम उसकी अपेक्षा परिमित है। इसके अतिरिक्त दूसरों को सुखी देखकर जो आनन्द होता है उसका न तो कोई अलग नाम रखा गया है और न उसमें वेग या प्रेरणा होती है। पर दूसरों के दुःख के परिज्ञान से जो दुःख होता है वह करुणा, दया आदि नामों से पुकारा जाता है।

2. निम्नलिखित अनुच्छेदों का हिन्दी में अनुवाद कीजिए :

20+20=40

(क) Many in the world earn money, but not all know how to use it properly. Deshbandhu Chittaranjan Das made a good use of his immense earnings with his own hands. He thought that the people, in general, had a share in the money, he earned. He loved secret charity. If anybody praised him for this, he felt rather ashamed and sorry too. He was the help of the helpless and friend of the distressed, and considered himself fortunate if he could give anything to anyone.

(ख) When Rahamat had come to Calcutta from Afganistan, he had brought with him the impression of his little daughter Rabeya's palm on a piece of paper. He always carried it with him. While hawking dried fruit delicacies little baby Mini had once given him a five rupee note. This note he preserved with his daughter's piece of paper. He carried them both to the jail. There he could often get those treasures from the jailor and have a look at them. He could not forget his daughter Rabeya or little Mini, either.

3. निम्नलिखित तथ्यों के आधार पर किसी एक (any one) विषय पर प्रतिवेदन लिखिए :

40

(क) देश की राष्ट्रीय तथा सामाजिक समस्याएँ - जनसंख्या वृद्धि - दहेज प्रथा - भ्रष्टाचार - गरीबी - प्रदूषण - साम्प्रदायिकता - बेकारी - अशिक्षा - दुष्परिणाम - अन्तर्राष्ट्रीय समस्याएँ - समाधान - शिक्षा - विश्व जानकारी - जनजागरण आदि।

(ख) प्राचीन काल में भारतीय नारी - पुरुष की सहयोगिनी - धार्मिक कार्यों में पूर्ण योगदान - देवी रूप में सम्मानित - मध्यकाल की नारी - केवल भोग्या - आधुनिक नारी - पुरुष की जीवन-संगिनी - हर क्षेत्र में बराबर का स्थान पानेवाली - अनेक रूपों में प्रतिष्ठित।

(N.B. : Write X, Y, Z in place of your name, address, if necessary.)

4. (a) निम्नलिखित पंक्तियों में विराम-चिह्नों का प्रयोग कीजिए : 5
 वैसे तो मेरा देश सर्वे भवन्तु सुखिनः सर्वे सन्तु निरामयः के भाव को लेकर चलता आया है परोपकार का भाव इसकी मिट्टी में रचा बसा है, पर मैं इसके साथ ही आर्थिक रूप से संपन्न भारत की कल्पना को पूर्ण होते देखना चाहती हूँ।
- (b) (क) निम्नलिखित शब्दों में से किन्हीं पाँच शब्दों के दो-दो पर्यायवाची लिखिए : 5
 (i) सरस्वती (ii) पृथ्वी (iii) सूर्य (iv) समुद्र (v) अग्नि (vi) पुष्प (vii) हाथी (viii) हिमालय
- (ख) किन्हीं पाँच शब्दों के विलोम शब्द लिखिए : 5
 (i) असंतोष (ii) अन्धकार (iii) अंत (iv) आकाश (v) आदान (vi) अमृत (vii) अर्थ (viii) आना
- (ग) किन्हीं पाँच युग्म शब्दों के अर्थ लिखकर अन्तर स्पष्ट कीजिए : 5
 (i) अनल – अनिल (ii) अन्न – अन्य (iii) कृष – कृषि (iv) अवलम्ब – अविलम्ब (v) पानी – पाणि (vi) चिर – चीर (vii) प्रसाद – प्रासाद (viii) कुल – कूल
- (घ) किन्हीं पाँच मुहावरों के अर्थ लिखकर वाक्यों में प्रयोग कीजिए : 5
 (i) अंग-अंग ढीला होना (ii) अपने मुँह मियाँ मिट्टू बनना (iii) इधर-उधर की हाँकना (iv) ईंट का जवाब पत्थर से देना (v) उल्टी पट्टी पढ़ाना (vi) एक न सुनना (vii) कलाई खुलना (viii) कान खड़े होना
- (ङ) किन्हीं पाँच शब्दों के विशेषण रूप लिखिए : 5
 (i) राजनीति (ii) विश्व (iii) विष (iv) कुल (v) दिन (vi) श्री (vii) कंगाल (viii) गाड़ी

2021
URDU

1. Give the summary of the following passage in Urdu.

40

لسانیات نسبتاً ایک جدید علم ہے۔ دوسرے علوم کے مقابلہ میں بھی اس کے جاننے والوں کی تعداد بہت کم ہے۔ ویسے تو ہر شخص اپنی زبان کے صحیح غلط ہونے کا تھوڑا بہت اندازہ رکھتا ہے۔ لیکن علمی حیثیت سے زبان کی پیدائش، اس کے ارتقاء، الفاظ کی ساخت، اجزائے کلام کی ابتدا اور تبدیلیوں کے متعلق بہت کم لوگوں کو علم ہوتا ہے۔ ہندوستانی اور یونانی علماء نے مسیح کی پیدائش کے قبل اپنی زبان کی ساخت پر غور کیا تھا۔ لیکن ارتقاء نے لسان کے اصول یا تقابلی لسانیات کو ہاتھ نہیں لگا یا تھا۔ زبردست علمی ترقی کے باوجود یورپ نے اٹھارویں صدی کے نصف تک زبان کے سائنٹفک مطالعہ کی جانب توجہ نہیں کی تھی۔ سرسری طور پر بعض زبانوں کی مماثلت اور مشابہت پر غور کر لیا جاتا تھا۔ لیکن جب ہندوستان یورپین اقوام کی حوصلہ مند یوں کی جولاں گاہ بنا تو یہاں کے علوم و فنون اور زبان و ادب کے متعلق انہیں معلومات حاصل کرنے کی ضرورت پیش آئی۔ عیسائی مشنریوں کی معمولی کوششوں کے بعد سب سے پہلی انقلابی کوشش سرولیم جونسن نے کی جس سے تقابلی لسانیات کی بنیاد یورپ میں پڑ گئی اور تھوڑی ہی مدت میں بہت سے مشنری قلم کار پیدا ہو گئے۔ جنہوں نے سنسکرت، یونانی لاطینی اور قدیم جرمن زبانوں کا تقابلی مطالعہ کر کے لسانیات کو ایک زبردست علم بنا دیا۔ جس کا رشتہ حیات، طبیعیات، تاریخ، علم الآثار، جغرافیہ اور نفسیات وغیرہ سے قائم ہو گیا۔ اور انہیں کی طرح اسے اہمیت حاصل ہو گئی۔

2. Translate into Urdu

20+20=40

- (a) Many in the world earn money, but not all know how to use it properly. Deshbandhu Chittaranjan Das made a good use of his immense earnings with his own hands. He thought that the people, in general, had a share in the money, he earned. He loved secret charity. If anybody praised him for this, he felt rather ashamed and sorry too. He was the help of the helpless and friend of the distressed, and considered himself fortunate if he could give anything to anyone.
- (b) When Rahamat had come to Calcutta from Afganistan, he had brought with him the impression of his little daughter Rabeya's palm on a piece of paper. He always carried it with him. While hawking dried fruit delicacies little baby Mini had once given him a five rupee note. This note he preserved with his daughter's piece of paper. He carried them both to the jail. There he could often get those treasures from the jailor and have a look at them. He could not forget his daughter Rabeya or little Mini, either.

3. Draft a report in Urdu on *any one* of the following, based on the points supplied [N.B. Write X,Y,Z in place of your name, address etc.]

40

(الف) سوشل میڈیا کا معاشرہ میں بڑھتا ہوا کردار

نکات: تمہید، سوشل میڈیا کی تعریف، سوشل میڈیا کا آغاز، معاشرے میں سوشل میڈیا کی اہمیت، سوشل میڈیا کا مثبت و منفی استعمال۔

(ب) خواتین کی تعلیم اور ہمارے سماجی رویے۔

نکات: سماج میں خواتین کا مقام، خواتین میں تعلیمی رجحان، تعلیم گاہوں میں خواتین کا مقام، خواتین کی تعلیم اور ہمارے سماجی رویے۔

4. (a) Give the Arabic opposite number [Singular or Plural] of *any five* of the following words. 10

قاضی — قبر — لذات — مدرسہ — مشارق — وصیت — نخ — میزان — مثبت

(b) Give the gender (مذکر یا مؤنث) *any five* of the following words. 10

تالاب — موتی — زکوٰۃ — خاک — سرحد — عید — ہاتھی — تکرار — نیاز

(c) Give the meaning of *any five* of the following and use them in your own sentences in urdu. 10

آسمان سے باتیں کرنا — آگ بگولہ ہونا — پتھر کی لکیر — ٹانگ اڑانا — پانی پانی ہونا — ترکی تمام ہونا — خواب خرگوش ہونا — عرش پر دماغ ہونا — دریا کو کوزے میں بند کرنا

1. तलको गद्यांशको सारांश सरल भाषामा लेख्नुहोस् । यसका निम्ति छुट्टै उत्तर-पुस्तिका प्रयोग गर्नुहोस् : 40

लोकसाहित्यको जन्म मानवतासँगै भएको हो । तसैले सृष्टिको प्रारम्भमा नै लोक अभिव्यक्तिका साथै लोकसाहित्यको जन्म भएको हो । लोकसाहित्य मानवमात्रको अद्वितीय सम्पदा हो । त्यसैले मानवमात्रको लागि यो अनादि छ र अनन्त छ । यसरी लोकसाहित्यको यात्रा मानवको जन्म, विकास र विस्तारसँगै भएको छ । विकसित, परिष्कृत र सुसंस्कृत स्थितिमा लोकतत्वहरूको प्रवेशपछि पनि लोकधारणा वा दृष्टि लोकमानसमा नै केन्द्रित हुन्छ । लोकसाहित्यमा अविज्ञेय र अद्वितीय लोकपरम्परा, विश्वास, मान्यता र धारणाले जीवनदान दिएको हुन्छ । यसै परम्परा र विश्वासमा लोकानुभूतिको विशिष्ट भूमिका हुन्छ । यसै संचेतना र संवेदनामा लोकगीत, लोकनृत्य, लोककथा र लोकगाथाको सृजना हुन्छ । यसै लोकगीत र लोकनृत्यको माध्यम द्वारा लोकरङ्गमञ्चको संरचना हुन्छ । यस्तै रङ्गमञ्चमा प्रस्तुत गरिएका लोकतत्वहरूमा लोकनाटकको सम्भावना र उद्भावना हुन्छ ।

2. तलको गद्यांश सरल नेपालीमा अनुवाद गर्नुहोस् : 20+20=40

(Translate into simple Nepali.)

(क) Many in the world earn money, but not all know how to use it properly. Deshbandhu Chittaranjan Das made a good use of his immense earnings with his own hands. He thought that the people, in general, had a share in the money, he earned. He loved secret charity. If anybody praised him for this, he felt rather ashamed and sorry too. He was the help of the helpless and friend of the distressed, and considered himself fortunate if he could give anything to anyone.

(ख) When Rahamat had come to Calcutta from Afganistan, he had brought with him the impression of his little daughter Rabeya's palm on a piece of paper. He always carried it with him. While hawking dried fruit delicacies little baby Mini had once given him a five rupee note. This note he preserved with his daughter's piece of paper. He carried them both to the jail. There he could often get those treasures from the jailor and have a look at them. He could not forget his daughter Rabeya or little Mini, either.

3. तल दिइएका बुँदाहरूका आधारमा कुनै एउटा को प्रतिवेदन तयार गर्नुहोस् :

[N.B. Write X, Y, Z in place of your name, address if necessary.]

40

(क) सरकारी पाठशालाहरूको दयनीय अवस्था सम्बन्धी प्रतिवेदन : गाउँको नाम — ; महकुमा र जिल्लाको नाम — ; त्यहाँको अनुमानित जनसङ्ख्या — ; विद्यार्थीहरूका निम्ति यातायातको साधन/अभाव/समस्या — ; बाटोघाटोको अवस्था — ; पाठशालाको दूरत्व — ; शिक्षकविहिन र विद्यार्थीविहिन पाठशालाहरूको सङ्ख्या — ; त्यसको स्थितिको कारण — ; समस्या समाधानका निम्ति सुझावहरू — ; समस्या समाधानका वैकल्पिक उपायहरू ।

(ख) पहाडी क्षेत्रका चियाकमानका समस्या सम्बन्धी प्रतिवेदन : चियाकमानको नाम — ; महकुमा — ; जिल्ला — ; कमानको अनुमानित जनसङ्ख्या — ; शिक्षादीक्षाको व्यवस्था — ; पिउने पानीको व्यवस्था — ; बाटोघाटोको अवस्था — ; खेलकुदका निम्ति मैदान — ; अस्पताल र दवाइपानी तथा एम्बुलेन्सको व्यवस्था — ; कमानका कुल्लीहरूलाई दिइने दाउर, तेल, रासिनको व्यवस्था — ; मृतदेह संस्कारको सुविधा — ; वेतन, भत्ता र पेन्सनको व्यवस्था — ; वृद्धावस्था र सेवा निवृत्त पछि जीवनयापनका साधन — ; उपयोगी सुझाव ।

4. तल दिइएका प्रश्नहरूका उत्तर लेख्नुहोस् :

(क) कुनै चारवटा शब्दका दुई-दुईवटा पर्यायवाची शब्द लेख्नुहोस् : 2×4=8
इच्छा, कायर, घा, ताल पुडके, सुन्दर मुख, सेना।

(ख) कुनै पाँचवटाको विपरीतार्थक शब्द लेख्नुहोस् : 1×5=5
मिष्टभाषी, आगमन, अनिकाल, सुकखा, दूराचार, झँक्री, निराकार, धैर्य, मिलनसार, फेदी।

(ग) कुनै चारवटाको सारशब्द लेख्नुहोस् : 1×4=4

- (i) राम्ररी सुक्न नसकेको मकै ;
- (ii) लेनदेनका निमित्त अगावै दिएको रकम ;
- (iii) जो अक्षर लेख्न र पढ्न जान्दछ ;
- (iv) जसलाई देख्न सकिदैन ;
- (v) घरको मझेरीमा आगो बाल्न वा ताप्रा बनाइएको सानो खाल्डो ;
- (vi) घर नजिकै फोहोर-मैला प्याकन बनाइएको मलखाल्डो ;
- (vii) कतै-कतै मात्र पाइने ;
- (viii) हिउँले ढाकिएको।

(घ) कुनै चारवटा वागधाराहरूलाई अर्थ स्पष्ट हुनेगरी वाक्यमा प्रयोग गर्नुहोस् : 2×4=8
एक पेट हुनु, कपाल दुख्नु, जरो खन्नु, तेल लगाउनु, दहीचिउरे हुनु, धोती न टोपी हुनु, परवेय लाग्नु, फुटानी लाउनु।

(ङ) कुनै पाँचवटा समस्त पदहरूको समास विग्रह गर्नुहोस् : 1×5=5
कामचोर, रातैपिरो, चौबाटो, दिनरात, ससाना, बाघमुखे, श्रमजीवी, रोगग्रस्त, रतन्धो, आजभोली।

SANTALI

- 40

[illegible]

$$20+20=40$$

2. Translate into Santali :

- (a) Many in the world earn money, but not all know how to use it properly. Deshbandhu Chittaranjan Das made a good use of his immense earnings with his own hands. He thought that the people, in general, had a share in the money, he earned. He loved secret charity. If anybody praised him for this, he felt rather ashamed and sorry too. He was the help of the helpless and friend of the distressed, and considered himself fortunate if he could give anything to anyone.
- (b) When Rahamat had come to Calcutta from Afghanistan, he had brought with him the impression of his little daughter Rabeya's palm on a piece of paper. He always carried it with him. While hawking dried fruit delicacies little baby Mini had once given him a five rupee note. This note he preserved with his daughter's piece of paper. He carried them both to the jail. There he could often get those treasures from the jailor and have a look at them. He could not forget his daughter Rabeya or little Mini, either.

3. pñomnq nã zũ ñbnãe kñonmũ bnõie mñimñ' tẽ ugnenñ.ẽ (1) kñonmũ gkgnbn02
o2ebññ ðp u2 (Report writing in Santali) I (write X, Y, Z in place of your name, address,
if necessary)

40

1. උනදෙනාටද උනපයකද 50උන.වයස නැත දුනිලබයනිව

(12)36.92E (OR)

2. ພາກ ພາກປະເທດ ມາດຕະ ບັນຍາຍ ນັບ ບໍ່ແນວໃດ ເຖິງຈະມີ ສະພາບການ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

4. Եթե α և β զրոյից տարբեր թուրքեր են, ապա $\alpha + \beta$ թուրքի արժեքը:

$$2 \times 5 = 10$$

- [illegible]

U2008 656P7 22606 02P8) 8P 42 1

 $2 \times 5 = 10$

6. ප්‍රථමය ධනාත්මක උනන්දු (Future Continuous Tense) එහි බව සලකන්න ?
7. ලේඛන (Noun) එහි බව සලකන්න ?
8. උනන්දු (Adverb) ක්‍රියාකාරී වන්න. එය සලකන්න !
9. පුද්ගලයා (Person) එහි බව සලකන්න ?
10. ක්‍රියා (Verb) එහි බව සලකන්න ?

၂၀၀၈ ခုနှစ် ခုနှစ် ၀၃၀၈ ခုနှစ် ၀၃၀၈

 $2 \times 5 = 10$

11. 2෧නිඳි උනිඳි (Past Tense) බැලිනිඳි ඉනි.බිනි. ඔබ උනි.
12. උනි.බිනි. බිනි.බිනි (Third Person) ඔබනි බිනි උනි.බිනි-නි ?
13. නිනි.බිනි.බිනි (Voice) ඔබනි බිනි උනි.බිනි-නි ?
14. උනි.බිනි.බිනි (Common Noun) ඔබනි බිනි උනි.බිනි-නි ?
15. නිනි.බිනි.බිනි (Non Finite Verb) ඔබනි බිනි උනි.බිනි-නි ?